

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

06.04.2023.

Nr. 1-12/6

Labklājības ministrija
lm@lm.gov.lv

Talsu novada pašvaldība
pasts@talsi.lv

**Talsu novada pašvaldības iestāde -
pansionāts "Lauciene"**
pansionatslauciene@talsi.lv

Ziņojums par cilvēktiesību nodrošināšanu Talsu novada pašvaldības iestādē "Lauciene"

Viena no tiesībsarga funkcijām ir veicināt privātpersonas cilvēktiesību aizsardzību.¹ Tādēļ par vienu no prioritātēm tiesībsarga darbā ir izvirzīta personu ar īpašām vajadzībām tiesību aizsardzība ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās.

Pamatojoties uz iepriekš minēto, Tiesībsarga biroja Prevencijas daļas juridiskā padomniece Z. Rūsiņa un Prevencijas daļas vecākā juriste S. Garsvāne 2022. gada 28. oktobrī bez iepriekšējā brīdinājuma apmeklēja Talsu novada pašvaldības iestādi - pensionātu "Lauciene" (turpmāk - Pensionāts), Laucienes pagastā, Talsu novadā.

[1] Vizītes dienā Tiesībsarga biroja darbinieki tikās ar Pensionāta administrācijas pārstāvjiem, kā arī tika intervēti atsevišķi klienti, lai noskaidrotu viņu viedokli par Pensionātā sniegtajiem ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem.

Vizītes mērķis bija iepazīties ar cilvēktiesību nodrošināšanas aspektiem Pensionātā, kā arī pārbaudīt 2017. gada 1. marta tiesībsarga ziņojumā "Par cilvēktiesību nodrošināšanu Talsu novada pašvaldības iestādē "Pansionāts "Lauciene"" sniegto rekomendāciju ieviešanu un ar tām saistītos problēmu jautājumus.

[2] Pensionāta ēkai ir trīs stāvi un tā sastāv no trīs korpusiem un ēkas pirmajā stāvā ir ierīkots lifts.

¹ Tiesībsarga likuma 11. panta 1. punkts. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/133535-tiesibsarga-likums>

Vizītes dienā tika secināts, ka Pansionātam ir sava pieguļoša teritorija un pagalms, kas ir paredzēts klientu ikdienas brīvā laika pavadīšanai un pastaigām svaigā gaisā.

Apskatot Pansionāta pieguļošo teritoriju un tajā esošo pagalmu tika secināts, ka tie nav paredzēti senioru un personu ar funkcionālajiem traucējumiem vajadzībām un ērtībām un teritorija arī nav atbilstoši labiekārtota, pietiekoši tīra un tajā esošie soliņi ir nolietojušies. Pansionāta teritorijā esošie celiņi un bruģa segums ir nelīdzeni, nolietojušies un ir manāmas bedres. Tāpat, Pansionāta teritorijā nav drošības robežu vai reljefu, kas senioriem un personām ar funkcionālajiem traucējumiem norādītu uz bīstamām zonām (piemēram, auto ceļš, pakāpieni u.tml.).

[3] Vizītes dienā Pansionātā ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus saņēma 195 klienti - to skaitā pensijas vecumu sasniegušas personas un personas ar invaliditāti.

Apkopojums par Pansionātā konstatētajām neatbilstībām normatīvajiem aktiem un vispārējiem cilvēktiesību standartiem:

Nr. Tiesībsarga rekomendācijas 2017. gada 1. marta ziņojumā Rekomendācijas izpilde

Attiecībā uz vispārējiem sadzīves apstākļiem institūcijā:

1. Nodrošināt Ministru kabineta 2000. gada 12. decembra noteikumu Nr. 431 "Higiēnas prasības sociālās aprūpes institūcijām" 3. punktā noteikto prasību ievērošanu attiecībā uz pansionāta "Lauciene" klientu istabās esošā aprīkojuma un inventāra tehnisko stāvokli (īpaši, klientu lietošanai paredzēto labierīcību tehnisko stāvokli).	Rekomendācija nav izpildīta

2022. gada 28. oktobra vizītes laikā konstatētais:

Vizītes laikā tika secināts, ka Pansionātā joprojām ne visas klientu sanitārās telpas (labierīcības un dušas telpas) ir funkcionāli aprīkotas, ņemot vērā senioru un personu ar funkcionālajiem traucējumiem vajadzības. Dažās klientu labierīcību telpās bija arī manāms, ka tualetes podam ir salauzts sēdriņķis vai vāks.

Kopumā konstatēts, ka vairākas sanitārās telpas sen nav tikušas remontētas un vizuāli izskatās nepievilcīgas. Turklāt, tajās esošais tehniskais stāvoklis nav atbilstošs klientu funkcionālajam stāvoklim, piemēram, vairākās vietās ir bojātas grīdas flīzes un arī esošā santehnika ir nolietojusies un tās izmantošana ilgtermiņā nav droša gan klientiem, gan arī Pansionāta darbiniekiem.

2. Nodrošināt nepieciešamo higiēnas preču - tualetes papīra un ziepju pieejamību labierīcībās.	Rekomendācija izpildīta daļēji

2022. gada 28. oktobra vizītes laikā konstatētais:

Vizītes dienā Tiesībsarga biroja darbinieki novēroja, ka atsevišķās Pansionāta sanitārajās telpās nav bijusi nodrošināta nepieciešamo higiēnas preču (tualetes papīra, dvieļu un ziepju) pieejamība.

3. Nodrošināt Ministru kabineta 2003. gada 3. jūnija noteikumu Nr. 291 "Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem" 5. punktā noteikto prasību izpildi attiecībā uz vides pieejamības jautājuma sakārtošanu gan institūcijas koplietošanas telpās, gan arī visu klientu istabās, lai novērstu esošos riska faktoros.
- Ir notikušas izmaiņas tiesību aktos: Ministru kabineta 2017. gada 13. jūnija noteikumu Nr. 338 "Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem" 10. punkts.
- Rekomendācija nav izpildīta

2022. gada 28. oktobra vizītes laikā konstatētais:

Vizītes dienā Tiesībsarga biroja darbinieki konstatēja, ka kopš iepriekšējās vizītes, Pansionāta koplietošanas telpās un arī klientu istabās joprojām nav novērsti riski attiecībā uz fiziskās vides pieejamību personām ar funkcionālajiem traucējumiem un redzes traucējumiem (augsti un stāvi grīdas sliekšņi, iztrūkst pakāpienu marķēšana ar kontrastējošo krāsu, kā arī klientu istabu lielums nav piemērots, lai tajās bez grūtībām varētu pārvietoties personas riteņkrēslos).

Tika secināts, ka tikai viena telpa ir izremontēta un pielāgota atbilstoši vides pieejamības prasībām - sanitārā telpa (klientu labierīcības) Pansionāta 1. stāvā. Tomēr tajā nav tikusi nodrošināta nepieciešamo higiēnas preču (tualetes papīra, dvieļu un ziepju) pieejamība.

4. Lai ievērotu Eiropas Padomes Spīdzināšanas novēršanas komitejas rekomendāciju attiecībā uz higiēnisku ūdens paņemšanas iespēju klientiem, aicinu institūcijas administrāciju rast iespēju nodrošināt ūdens paņemšanas vietas (tvertnes) institūcijas korpusos.
- Rekomendācija nav izpildīta

2022. gada 28. oktobra vizītes laikā konstatētais:

Vizītes dienā Tiesībsarga biroja darbinieki konstatēja, ka kopš iepriekšējās vizītes, Pansionāta koplietošanas telpās un gaitenēs šāda iespēja nav tikusi nodrošināta.

Saskaņā ar Pansionāta darbinieku sniegto skaidrojumu, visiem klientiem ikdienā tiek izsniegtas ūdens pudeles (0,5 litrs).

Tiesībsarga biroja darbinieki secināja, ka vairāku klientu istabās uz nakts skapīšiem bija redzamas mazas ūdens pudeles.

Tomēr vizītes dienā nav gūta pārliedzība, ka Pansionāta darbinieki savlaicīgi atgādina visiem klientiem par nepieciešamību uzņemt ikdienā nepieciešamo ūdens daudzumu, lai nepieļautu dehidratāciju.

5. Lai ievērotu Eiropas Padomes Spīdzināšanas novēršanas komitejas rekomendācijas attiecībā uz klientu interešu aizsardzības izpildi, kā arī Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 30. pantā noteiktās prasības, aicinu veicināt sociālās aprūpes padomes darbību.
- Rekomendācija nav izpildīta

2022. gada 28. oktobra vizītes laikā konstatētais:

Izvērtējot Pansionāta administrācijas sniegto informāciju un arī aptaujāto klientu viedokli, Tiesībsarga biroja darbinieki nav guvuši pārliedzību, ka no administrācijas puses tiek veicināta sociālās aprūpes padomes darbība un klienti un viņu piederīgie tiek

iesaistīti to jautājumu risināšanā, kas attiecināmi uz klientu tiesību ievērošanas un aizsardzības aspektiem.

Akcentējams, ka no Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma, kā arī Eiropas padomes Spīdzināšanas novēršanas komitejas sniegtajām rekomendācijām nepārprotami izriet, ka ikvienā institūcijā ir jābūt darboties spējīgai sociālās aprūpes padomei, kuras pamatfunkcija – ciešā sadarbībā ar institūcijas administrāciju risināt visus klientiem aktuālos jautājumus, nodrošinot interešu pārstāvību dialogā starp klientiem un institūcijas darbiniekiem, kas sekmētu ne tikai klientu tiesību ievērošanu, bet arī sniegtā pakalpojuma ilgspējīgu kvalitāti.

Attiecībā uz privātās dzīves neaizskaramību:

1. Nodrošināt klientiem nepieciešamo atbalstu savu dzīvojamo istabu individualizēšanai, tādējādi veidojot tīkamu mikrovidi institūcijā	Rekomendācija izpildīta daļēji

2022. gada 28. oktobra vizītes laikā konstatētais:

Apskatot vairākas klientu istabas, tika konstatēts, ka klientiem daļēji ir nodrošināta iespēja personalizēt tās un iekārtot pēc pašu vēlmēm.

Atsevišķas klientu istabas ir noformētas mājīgā gaisotnē un ir individualizētas. Tai pat laikā tika secināts, ka vairāku klientu istabas (galvenokārt, gulošu klientu istabas) joprojām ir bezpersoniskas un tajās tika novēroti tikai gultas un naktsskapīši. Šādas klientu istabas neizskatās vizuāli pievilcīgas, personalizētas un mājīgas un līdzinās slimnīcas palātām, nevis dzīvojamām istabām, kuras kalpo par pastāvīgu mājvietu institūcijas klientiem.

2. Rast iespēju nodrošināt kosmētisko remontu klientu istabās, koplietošanas un sanitārajās telpās	Rekomendācija nav izpildīta

2022. gada 28. oktobra vizītes laikā konstatētais:

Izvērtējot klientu vispārējos sadzīves apstākļus Pansionātā tika secināts, ka klientu istabas, koplietošanas telpas un arī sanitārās telpas (labierīcību, dušas un vannas telpas), kuras nav remontētas, vizuāli izskatās nepievilcīgas un ir vērtējamās kā paredzētajiem pakalpojumiem neatbilstošas. Turklāt, tās kopumā nav iekārtotas ņemot vērā senioru un personu ar funkcionālajiem traucējumiem individuālās vajadzības un drošību.

Vizītes dienā tika konstatēts, ka vairākas klientu dzīvojamās telpas un koplietošanas telpas ir būtiski nolietojušās.

Pansionāta koplietošanas telpās, gaitenēs un pat vairāku klientu istabās tika manīts no sienām krītošs apmetums. Arī vairākos gaitenēs grīdas segums ir stipri nolietojies, kas ne tikai apgrūtina klientu pārvietošanos, bet arī apdraud gan klientu, gan arī darbinieku drošību Pansionāta telpās.

Sliktā higiēnas stāvoklī ir vairākas Pansionāta sanitārās telpas un arī tajās esošā santehnika un aprīkojums.

Tādējādi lielākajā daļā klientu istabu, sanitārajās telpās un arī koplietošanas telpās ir nepieciešams remonts.

3. Rast iespēju tajās klientu istabiņās, kas ir slēdzamas no ārpuses, ierīkot trauksmes pogu.	Rekomendācija nav izpildīta

2022. gada 28. oktobra vizītes laikā konstatētais:

Vizītes laikā tiks secināts, ka klientu istabās nav ierīkotas trauksmes pogas.

Attiecībā uz sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju:

1. Nodrošināt institūcijā atbilstošu darbinieku skaitu, lai klientiem būtu iespēja saņemt savām vajadzībām atbilstošu pilnvērtīgu, kvalitatīvu sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju, tādējādi ievērojot Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā un Ministru kabineta 2003. gada 3. jūnija noteikumos Nr. 291 „Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem” noteikto prasību ievērošanu.	Rekomendācija nav izpildīta

Ir notikušas izmaiņas tiesību aktos: Ministru kabineta 2017. gada 13. jūnija noteikumu Nr. 338 “Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem” 6.3. apakšpunkts.

2022. gada 28. oktobra vizītes laikā konstatētais:

Vizītes dienā Pansionātā pakalpojumus saņēma 195 klienti, kuru vidū ir arī guloši un īpaši aprūpējamas personas.

Saskaņā ar Pansionāta darbinieku sniegto informāciju, vizītes dienā no esošajām 52 štata vietām aprūpētājiem, aizpildītas ir bijušas 50 vietas. Savukārt visās Pansionāta nodaļās klientu aprūpi dienas laikā nodrošina vidēji 3 aprūpētāji katrā nodaļā.

Apskatot Pansionāta nodaļas, vērojot aprūpētāju darbu un intervējot atsevišķus darbiniekus tika konstatēts, ka, kopš iepriekšējās vizītes situācija nav uzlabojusies un, ņemot vērā kopējo klientu skaitu (195 personas), Pansionātā esošais darbinieku (kas strādā tiešajā saskarsmē ar klientiem) skaits nav pietiekošs, lai nodrošinātu normatīvajos aktos noteikto prasību izpildi atbilstošā kvalitātē.

Vizītes laikā Tiesībsarga biroja darbinieki nav guvuši pārliecību, ka Pansionātā strādājošo darbinieku skaits un to iesaistīšana pakalpojuma sniegšanā ir organizēta tādā veidā, lai visiem klientiem varētu nodrošināt pilnvērtīgu sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju, tai skaitā jēgpilnas aktivitātes un klientu ikdienas pastaigas svaigā gaisā.

Akcentējams, ka nepieciešamo darbinieku skaitu nosaka sociālā pakalpojuma sniedzēja institūcijas vadītājs vai augstāka institūcija pēc sociālo pakalpojumu sniedzēja institūcijas vadītāja priekšlikuma. Vienlaikus institūcijas vadītāja pienākums ir nodrošināt vienmērīgu un racionālu darba uzdevumu sadali starp darbiniekiem un regulāru darbinieku kvalifikācijas celšanu, kuri strādā ar klientiem.

2. Nodrošināt pastiprinātu kvalificēta sociālās aprūpes personāla uzraudzību pār jaunāko jeb palīgpersonālu, tādējādi gan veidojot komandu, kas ir institūcijas vadītāja pārziņā, gan arī sekmējot ne tikai ikdienas problēmu identificēšanu un risināšanu, bet arī īstenojot multidisciplināru pieeju, kas ļaus nodrošināt klientiem gan terapeitisku, gan arī psihosociālu aprūpi.	Rekomendācija nav izpildīta

2022. gada 28. oktobra vizītes laikā konstatētais:

Vizītes laikā, izvērtējot klientiem piedāvāto nodarbību klāstu secināms, ka tas nav atbilstošs viņu individuālajām vajadzībām, funkcionālajām spējām un kognitīvo spēju uzturēšanas nepieciešamībai.

Arī izvērtējot Pansionātā esošo klientu nodarbībām paredzēto tehnisko nodrošinājumu secināms, ka tas ir ne tikai nepietiekams, bet arī nav paredzētas klientu vecumam un arī individuālo radošo prasmju attīstīšanai. Tā, saskaņā ar nodarbību plānu laika posmam no 29.08.2022. līdz 02.09.2022. klientiem tika piedāvātas nodarbības: jautrais volejbols, puzzles likšana, veselības veicināšanas pasākums, karaoke un individuālais darbs.

Aptaujājot klientus, Tiesībsarga biroja darbinieki arī nav guvuši pārlicību, ka Pansionātā tiek nodrošinātas iespējas saturīga laika pavadīšanai.

3. Nodrošināt visiem klientiem regulāras pastaigas svaigā gaisā. Rekomendācija nav izpildīta

2022. gada 28. oktobra vizītes laikā konstatētais:

Vizītes laikā atkārtoti secināts, ka visiem Pansionāta klientiem netiek nodrošinātas regulāras pastaigas svaigā gaisā, kā arī tika novērots, ka klienti netiek motivēti doties pastaigā Pansionāta teritorijā.

Vizītes laikā tika novērots, ka pastaigās svaigā gaisā dodas tikai daži klienti no kopējā 195 klientu skaita, kas nepārprotami liecina par klientu pasivitāti un nevēlēšanos iet ārā un arī Pansionāta darbinieku nepietiekamu atbalstu ikdienas pastaigu nodrošināšanā klientiem.

4. Saskaņā ar Ministru kabineta 2003. gada 3. jūnija noteikumu Nr. 291 „Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem” 39^l. punktā noteikto kārtību, aicinu nodrošināt un pilnveidot individuālo sociālās aprūpes un/vai sociālās rehabilitācijas plānu dokumentēšanu.

Ir notikušas izmaiņas tiesību aktos: Ministru kabineta 2017. gada 13. jūnija noteikumu Nr. 338 “Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem” 5.4 apakšpunkts.

2022. gada 28. oktobra vizītes laikā konstatētais:

Vizītes laikā atkārtoti tika secināts, ka Pansionāta administrācijai un atbildīgajiem darbiniekiem joprojām nav vienotas izpratnes par savlaicīgu klientu individuālās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas plānu izstrādāšanu un aktualizēšanu.

Tiesībsarga biroja darbiniekiem nav bijusi iespēja izlases veidā iepazīties ar klientu individuālās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas plāniem. Saskaņā ar sociālās darbinieces [personas A] sniegto skaidrojumu, Pansionātā ir problemātiski organizēt starpprofesionāļu komandas darbu, jo lielākā daļa darbinieku mācās un nespēj savlaicīgi nodrošināt normatīvajos aktos noteikto klientu izvērtēšanu un sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas plānu sagatavošanu un aktualizēšanu.

Tādējādi secināms, ka Pansionātā pilnībā nav izstrādāta un arī netiek nodrošināta klientu individuālo sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas plānu sagatavošana, aizpildīšana un aktualizēšana, kā rezultātā Pansionātā praktiski netiek realizēts individuālais darbs ar klientiem, kā arī netiek nodrošinātas regulāras saturīga brīvā laika pavadīšanas iespējas

un aktivitātes, lai nepieļautu klientu esošo dzīves iemaņu samazināšanos un zudumu. Tāpat, Pansionāta administrācija nav veikusi mērķtiecīgas darbības, lai veicinātu visu klientu aktivitāti un interesi iesaistīties individuālajās nodarbībās, brīvā laika aktivitātēs un organizētajos pasākumos.

[4] Papildus, vizītes laikā Tiesībsarga biroja darbinieki konstatēja atsevišķu cilvēktiesību standartu neievērošanu, kā arī Latvijas normatīvajos aktos noteikto principu pārkāpumus.

[4.1] Tika secināts, ka sakarā ar Covid-19 izplatības novēršanu klientu un viņu piederīgo tikšanās tika ierobežotas, ņemot vērā valstī noteikto vispārējo karantīnu un ar to saistītos ierobežojumu ievērošanu, pilnībā liedzot piederīgajiem apmeklēt klientus Pansionātā.

Saskaņā ar Pansionāta administrācijas pārstāvju sniegto informāciju, klientu tikšanās klātienē ar piederīgajiem nav tikušas nodrošinātas laikā, kad valstī bija noteikti stingri Covid-19 izplatības ierobežojumi, kas veicināja piederīgo atsvešināšanos no klientiem. Tikšanās tika atsākās brīdī, kad valstī noteiktie ierobežojumi tika mazināti.

Savukārt valstī noteikto vispārējo Covid-19 izplatības ierobežojumu laikā komunikācija starp klientiem un piederīgajiem notikusi pārsvarā telefoniski, izmantojot pieejamās komunikācijas ierīces - tālrunus, kas pieļauj arī videozvanu iespēju nodrošināšanu.

No cilvēktiesību viedokļa raugoties, ir svarīgi nodrošināt, lai jebkādi tiesību ierobežojumi, kas tiek piemēroti ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju klientiem saistībā ar Covid-19 izplatības novēršanu, būtu samērīgi un to rezultātā klientiem gan tiešā, gan arī netiešā veidā netiktu nodarīts kaitējums.

Akcentējams, ka visiem Pansionātā noteiktajiem klientu tiesību ierobežojumiem ir jābūt ne tikai izskaidrotiem ikvienam klientam saprotamā veidā, bet arī pamatotiem uz objektīviem apsvērumiem. Turklāt svarīgi ir atcerēties par ikviena klienta individuālajām vajadzībām, nepieļaujot pārlieku klientu tiesību ierobežošanu, kas varētu radīt papildu konfliktsituācijas un arī grūtības komunikācijā ar klientiem un viņu tuviniekiem.

Ņemot vērā minēto, ikvienas institūcijas administrācijas pienākums ir nodrošināt regulāru klientu un viņu piederīgo saziņu ne tikai ikdienā, bet arī brīžos, kad valstī ir noteikti ierobežojumi infekcijas slimību izplatības novēršanai. Šādos gadījumos, Pansionāta uzdevums ir atrast veiksmīgu veidu komunikācijas nodrošināšanai, nepakļaujot savstarpējam apdraudējumam klientus un maksimāli izmantojot pieejamās attālinātās komunikācijas iespējas.

[4.2] Saskaņā ar Veselības ministrijas un Labklājības ministrijas sniegtajām rekomendācijām Pansionātā ir ierīkotas atsevišķas telpas (medicīniskais izolators), kas ir paredzēts ar Covid-19 inficēto klientu izolācijai.

Vizītes dienā Tiesībsarga biroja darbinieki secināja, ka Pansionāta pirmajā stāvā ir ierīkoti divi šādi medicīniska rakstura izolatori. Katrā no izolatora telpām var uzturēties viena persona. Vizītes laikā viena izolatora telpa bija tukša, bet otrajā tika ievietots jauns klients, kuru vajadzēja novērot pirms iestāšanās institūcijā.

Kaut gan vispārējie apstākļi kopumā šajās telpās ir vērtējami kā atbilstoši, tomēr Pansionātā nav ieviests atsevišķs izolācijas žurnāls, kurā būtu atrodamī visi aktuālie ieraksti par klientu izolāciju.

Atbilstoši Pansionāta darbinieku sniegtai informācijai, visi ieraksti par klientu izolāciju tiek veikti klientu lietās un arī dublēti ordinācijas žurnālā. Attiecīgi, ieraksti par klientu ievietošanu izolatorā un noteiktās karantīnas ilgumu ir jāmeklē vairākos dokumentos.

Tiesībsarga biroja darbinieki norādīja, ka Pansionāta administrācijai būtu jāpilnveido esošā prakse, nosakot kārtību kādā veidā tiek veikti ieraksti attiecībā uz personām, kuras tiek ievietotas medicīniskā izolatora telpās, precīzi norādot, cik ilgi un uz kāda pamata personas tiek izolētas.

Būtiski norādīt, ka arī medicīniskā izolatora telpā ievietotajiem klientiem ir nepieciešams nodrošināt regulāras nodarbības (ņemot vērā individuālajos sociālās aprūpes vai sociālās rehabilitācijas plānā noteiktos mērķus), kā arī ikdienas pastaigas svaigā gaisā gadījumos, kad klienta veselības stāvoklis to pieļauj.

Ikvienas ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas vadītāja kompetencē ir pieņemt lēmumus par tās darba attīstību vai optimizāciju un attiecīgām izmaiņām, lai sniegtu klientu vajadzībām atbilstošu pakalpojumu. Tas ietver arī visus lēmumus par klientu medicīniskās izolācijas nodrošināšanu un kārtību, atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.

Rekomendācijas:

1. Pilnveidot klientu tikšanās ar piederīgajiem kārtību, ņemot vērā arī valstī noteiktos ierobežojumi infekcijas slimību izplatības novēršanai un paredzot tajā noteikto ierobežojumu samērīgumu tādā veidā, lai nodrošinātu ikvienam klientam iespēju regulārai saziņai ar tuviniekiem, maksimāli izmantojot pieejamās attālinātās komunikācijas iespējas.
2. Pilnveidot Pansionātā esošo kārtību attiecībā uz iemītnieku ievietošanu medicīniskā izolatora telpās saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto kārtību, nosakot kārtību kādā veidā un kādos dokumentos tiek atspoguļota informācija par personām, kuras ievietotas medicīniskā izolatora telpās (precīzi norādot, cik ilgi un uz kāda pamata personas tiek izolētas).
3. Nodrošināt medicīniskā izolatora telpā ievietotajiem klientiem ikdienas aktivitātes (piemēram, lasīšana, TV, radio), pastaigas un vingrošanu ārā (ja nav medicīnisku kontrindikāciju), kā arī iespējas uzturēt kontaktu ar ārpusauli, lai kompensētu kaitīgo ilgtermiņa izolācijas iedarbību.

[5] Vizītes noslēgumā ar Pansionāta administrāciju tika pārrunāti problēmu jautājumi attiecībā uz Tiesībsarga biroja darbinieku konstatētajiem trūkumiem (vispārējiem sadzīves apstākļiem, individuālu nodarbību un brīvā laika pavadīšanas iespēju nodrošināšanu klientiem, klientu lietu savlaicīgu aizpildīšanu, klientu privātās dzīves nodrošināšanu u.tml.), sniedzot ieteikumus kvalitatīvāku pakalpojumu sniegšanā, ievērojot klientu vislabākās intereses.

[6] Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums² paredz, ka ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija ir sociālā institūcija, kas nodrošina personai, kura vecuma vai veselības stāvokļa dēļ nespēj sevi aprūpēt, mājokli, pilnu aprūpi un sociālo rehabilitāciju.

² [Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma](#) 1. panta 6. punkts

Savukārt Ministru kabineta 2017. gada 13. jūnija noteikumu Nr. 338 „Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem” 4.2. un 4.3. apakšpunkts³ ikvienam sociālo pakalpojumu sniedzējam uzliek par pienākumu sociālo pakalpojumu satura un apjoma plānošanu un nodrošināšanu atbilstoši klienta vajadzībām, vienlaikus sniedzot skaidrojumu klientam par sociālā pakalpojumā nepieciešamajām izmaiņām, mainoties klienta funkcionālajam stāvoklim vai citiem apstākļiem.

Vienlaikus minēto noteikumu 4.4. un 4.7. apakšpunkts paredz arī pienākumu nodrošināt klienta ģimenes vai mājsaimniecības locekļu iesaistīšanu sociālā pakalpojuma sniegšanas procesā (izņemot gadījumus, ja tas nav klienta interesēs) un sociālo pakalpojumu sniedzēja ētikas principu ievērošanas pienākumu un darbību klienta labākajās interesēs.

Apkopojot Tiesībsarga biroja darbinieku konstatēto, aicinu:

Talsu novada pašvaldības iestādes - pansionāta “Lauciene” administrāciju:

- Nekavējoši veikt visas nepieciešamās darbības, lai nodrošinātu Pansionātā sniegto ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu atbilstību cilvēktiesību standartiem, normatīvajā regulējumā noteiktajām obligātajām prasībām un cieņpilnas attieksmes nodrošināšanai, par rekomendāciju izpildi un par plānotajām aktivitātēm to izpildei (t.sk. norādot konkrētu laika periodu, kurā tiks izpildītas sniegtās rekomendācijas un tiks realizētas aktivitātes to izpildei), informējot tiesībsargu līdz 2023. gada 1. jūnijam.

Labklājības ministriju un Talsu novada pašvaldību:

- Iepazīties ar sniegtajām rekomendācijām un sadarbībā ar Pansionāta administrāciju nekavējoši veikt nepieciešamās atbalsta darbības cilvēktiesību ievērošanas nodrošināšanai un normatīvajā regulējumā noteikto obligāto prasību izpildei Pansionātā, par rekomendāciju izpildi un par plānotajām aktivitātēm to izpildei, informējot tiesībsargu līdz 2023. gada 1. jūnijam.

Pateicos par vizītes laikā sniegto informāciju un sadarbību ar Tiesībsarga biroja darbiniekiem.

Ar cieņu
tiesībsargs

Juris Jansons

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

³ [Ministru Kabineta 2017. gada 13. jūnija noteikumi Nr. 338 „Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem”](#)